

зменшення дефектів, браку і обсягу робіт по їх усуненню, механізації операцій.

4. Збільшення випуску продукції. Цей спосіб досягається шляхом комплексного використання сировини, палива, максимального використання відходів для отримання побічної продукції, що так само зменшує потребу в первинних ресурсах.

Зазвичай під раціональним управлінням оборотними коштами розуміють тільки їх зменшення. Але слід пам'ятати, що їх нестача може мати такі ж негативні наслідки, як і надлишок. Такі проблеми, як додаткові витрати на збереження надлишків запасів, фізичне старіння і псування запасів через тривалий термін зберігання, зменшення реальної вартості активів через інфляцію, ризик неплатоспроможності дебіторів, пов'язані з надмірною величиною оборотних коштів. Збої в постачанні, збільшення тривалості виробничого циклу, зниження обсягів продажів через недостатні запаси готової продукції, додаткові витрати на фінансування – все це може викликати брак оборотних коштів. Тому, як наслідок, управління оборотними коштами передбачає не тільки зниження їх величини, але і оптимізацію, виходячи з потреби підприємства [2, с. 33].

Отже, можна зробити висновок, що ефективне використання оборотних коштів в сучасних умовах господарювання має велике економічне значення для підприємств. Запропоновані шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів призведуть до безперервності виробничого процесу та стійких фінансових результатів.

Література

1. Іванілов О. С. Економіка підприємства: підручник / О. С. Іванілов – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 728 с.
2. Несвіт В. І. Ефективне використання оборотних коштів на підприємстві / В. І. Несвіт // Схід. – 2007. – № 1 (79). – С. 30-35.

УДК 338.28:(004.08+621.377.6)

К. М. Краус, к.е.н., доцент
Н. М. Краус, д.е.н., професор
Київський університет імені Бориса Грінченка

НАУКОВЕ ОСМИСЛЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

Не претендуючи на універсальність і завершеність вирішення проблеми, ми пропонуємо свій варіант структурування господарського порядку економіки інноваційного типу (рис. 1), що представлений концепцією інноваційної економіки на основі еволюції базових інститутів.

Даній концепції притаманні такі принципові моменти, а саме: пріоритетом інноваційної економіки є інноваційне продукування на основі процесу пізнання; єдине “інноваційне поле” для інформаційного, інтелектуального та

*II Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція молодих учених і студентів
«Перспективи розвитку управлінських систем у соціальній та економічній сферах України: теорія і практика»*

матеріального виробництва інноваційного продукту/послуги. Запропонована концепція є відображенням об'єктивної реальності, тобто процесу пізнання. Традиції, звички, звичаї, норми-зразків – не лише суто історичний факт, але й сучасна реальність. Звичаї проявляють себе зазвичай у побуті, а отже в якості умовних правил, норм, тоді як традиції – в усіх галузях економіки. Вони не зникають, а продовжують впливати на життєдіяльність індивідуумів [2, с. 5].

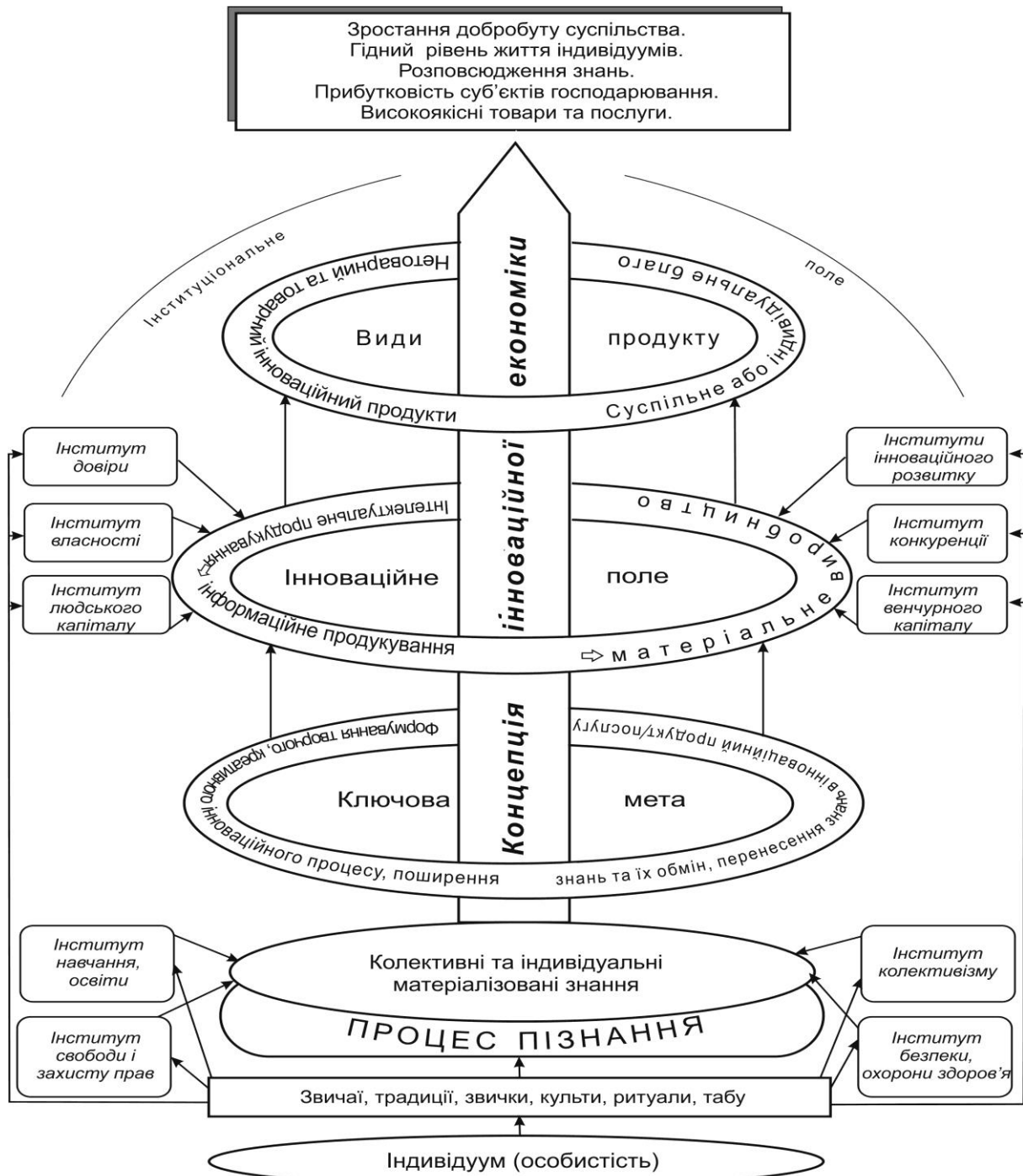

Рис. 1. Концепція інноваційної економіки (розробка авторів)

Виходячи з існуючих взаємозв'язків між собою і взаємодії з інститутами, традиції й норми формують інституціональну архітектуру економіки

інноваційного типу. Від здатності до пізнання індивідуума залежить, яку форму будуть мати результати його інноваційної діяльності (матеріальний об'єкт чи залишаться лише ідеєю, що не вийде за межі свідомості).

Зауважимо, що “Великий економічний словник” тлумачить звичай, як “джерело правових норм громадянського та торгового права, норму, яка доповнює закон в тих випадках, коли відповідний припис в законі відсутній або написаний недостатньо ґрунтовно” [1, с. 673]. Відмежовувати правові звичаї від неправових звичок не завжди легко, тим більше, що неформальні звички під час їх застосування, переростають у звичаї. Якщо звичаї проявляють себе у ситуаціях, які повторюються і є базою для формування простих звичок, дій (носять характер автоматизмів), то традиції є основою для формування складних звичок (певної спрямованості поведінки індивідуума, в якій йому вказується свобода вибору конкретного вчинку). У звичаях жорстко фіксується дія або його заборона. В традиції такий жорсткий зв'язок не спостерігається. Традицію в рамках досліджуваної теми ми трактуємо як “звичай, що встановлює порядок у поведінці, побуті” [1, с. 1263]. Під нормою розуміємо “узаконене встановлення, визнаний обов'язковий порядок” [1, с. 640].

Людина є безпосереднім носієм звичаїв, традицій, звичок, а їх генерація та “трансляція” можлива і необхідна в результаті живого та необов'язкового вербального контакту, неопосередкованого зв'язку між людьми. Принципово важливим для розуміння механізму функціонування єдиного інноваційного поля є те, що всі три складові (інтелектуальне, інформаційне та матеріальне виробництво) ланцюга інноваційного процесу не існують одна без одної. Їх розвиток – взаємозалежний та взаємообумовлений. В сукупності ці види виробництва утворюють єдиний технологічний ланцюг виробництва і використання знань, набутих у процесі пізнання. Виробництво інновацій розпочинається з інтелектуального продукування, а саме зі створення досконалих індивідуальних та колективних знань, що народжують ідею. Наступним етапом є інформаційне продукування. Воно відбувається шляхом кодування та розповсюдження інноваційних ідей. Завершальним етапом є уречевлення отриманих ідей в інноваційному продукті [3, с. 233].

Наша гіпотеза підтверджується науковими дослідженнями про суть нового глобального феномена, який визначатиме прогрес суспільства і людини у ХХІ ст. розкривається через ланцюги виду: “розвиток – знання – людина – економіка” та “наука – освіта – інвестиції”. До того ж, за допомогою цінностей і знань конструюються фрейми раціональності, як багатопланові, спадкові, стійкі когнітивні структури, що задають на рівні колективного і несвідомого, ціннісно-смісловий зміст буття.

Таким чином, можна зробити ряд висновків і узагальнень. По-перше, матеріалізація інноваційних ідей є однією з важливих умов безпосереднього їх існування. Це викликано тим, що якщо унікальні за своїми можливостями впливу на реальне життя людини та суспільства колективні й індивідуальні знання, що народжують ідею не будуть матеріалізовані, то вони не принесуть користі суспільству. По-друге, матеріальне виробництво інноваційного

продукту/послуги є вторинним відносно інтелектуального, бо що воно є уречевленням ідей, що створенні під час інтелектуального продукування. Потретьє, інформаційне виробництво є сполучною ланкою між інтелектуальним і матеріальним виробництвами й поєднує якості обох [4, с. 131].

Не дивлячись на всі складнощі, що виникають при формуванні інноваційної економіки і становленні взаємодії її інститутів, потрібно пам'ятати, що ядром такої економіки є інтелект, знання і мислення людини, на основі яких народжується інноваційна ідея, яка матеріалізується в інноваційному товарі, що й дозволяє отримати економічний прибуток. До того ж інноваційна економіка є багаторівневою, в ній задіяні три типи спеціалістів (новатори, інноватори, консерватори) зі своїми функціями, характеристиками та видом робіт.

Стрімкий розвиток НТР, яка охоплює усі сфери економічної та соціальної діяльності окремої людини чи держави, людства в цілому і призводить до появи “інформаційної”, “інноваційної” та “комунікативної” людини”. Інформація і суспільство є середовищем, в якому функціонує людина. Вона є творчим організаційно-об'єднуючим елементом у поєднанні інформаційного середовища із суспільством. Велике значення в інноваційних процесах відіграє економічний та інституціональний контури. Їх основою є система “людина – інформація – знання – ідея – інновація”, в якій відбувається перетворення інформації в інноваційний продукт. Антагоністичні завдання людини і суспільства поєднуються в досягнення економічної вигоди. Створення умов для діалектичної єдності економічних суперечностей людини й суспільства, є ключовим моментом побудови інноваційної економіки [5, с. 88].

Наукове осмислення концепції інноваційної економіки дає підстави стверджувати, що сьогодні “диктується” новий тип організації системи соціуму та його інститутів, тобто новий інституційний лад, новий господарський порядок для якого характерний новий інституціональний устрій. Новий господарський порядок більш динамічний та постійно потребує узгодження з вимогами поточного часу. Виникає й вимога мобільності свідомості індивідуумів, та їх відповідності швидкості соціальної й інноваційної динаміки.

Література

1. Большой экономический словарь / под ред. А. Н. Азрилияна. – 7-е изд., доп. – М. : Ин-т новой экономики, 2010. – С. 1472.
2. Краус Н. М. Реалізація інноваційного проекту підприємницькою структурою в рамках дії “вітряка інновацій” / Н. М. Краус, К. М. Краус // Економіст. – 2016. – № 2. – С. 4–8.
3. Краус Н. М. Українсько-російсько-англійський термінологічний словник з економічної теорії: слов. для студ. ВНЗ / Н. М. Краус, К. М. Краус; ВНЗ Укоопспілки “Полтав. ун-т економіки і торгівлі”. – Київ : Центр учбової л-ри, 2015. – 326 с.
4. Краус Н. М. Які зміни несе в собі “індустрія 4.0” для економіки та виробництва? / Н. М. Краус, К. М. Краус // Збірник наукових праць. Формування ринкових відносин в Україні. – 2018. – № 9 (208). – С. 128–136.
5. Kraus N. M. The market of innovations: factors, incentives, obstacles and perspectives for effective functioning / N. M. Kraus, K. M. Kraus // The USV Annals of Economics and Public Administration. – 2016. – Vol. 16. – Issue 1 (23). – С. 85–91.